

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 11 iulie 2017

privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2017

(2017/C 261/24)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ⁽¹⁾, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) La 16 noiembrie 2016, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice pentru 2017. Prioritățile analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 9-10 martie 2017. La 16 noiembrie 2016, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾, Comisia a adoptat Raportul privind mecanismul de alertă, în care nu a identificat Slovacia ca fiind unul dintre statele membre pentru care ar urma să se efectueze un bilanț aprofundat. În aceeași zi, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost aprobată de Consiliul European la 9-10 martie 2017. La 21 martie 2017, Consiliul a adoptat o Recomandare privind politica economică a zonei euro („Recomandarea privind zona euro”) ⁽³⁾.
- (2) În calitate de stat membru a cărui monedă este euro și având în vedere legăturile strânse dintre economii în cadrul uniunii economice și monetare, Slovacia ar trebui să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a Recomandării pentru zona euro, astfel cum se reflectă în recomandările 1 și 2 de mai jos.
- (3) Raportul de țară privind Slovacia pentru 2017 a fost publicat la 22 februarie 2017. Acesta a evaluat progresele înregistrate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări adoptate de Consiliul European la 12 iulie 2016, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice fiecărei țări din anii anteriori, precum și progresele înregistrate de Slovacia în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020.
- (4) La 26 aprilie 2017, Slovacia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2017 și Programul de stabilitate pentru 2017. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁽³⁾ JO C 92, 24.3.2017, p. 1.

- (5) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost abordate în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (¹), în cazul în care acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care va utiliza respectiva dispoziție în orientările cu privire la aplicarea măsurilor de corelare între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernanta economică.
- (6) În prezent, Slovacia se încadrează în componenta preventivă a Pactului de stabilitate și de creștere. În Programul său de stabilitate pentru 2017, guvernul își propune să îmbunătățească deficitul global, reducându-l la 1,3 % din PIB în 2017 și apoi, treptat, la 0 % din PIB în 2019 și în 2020. Se preconizează că obiectivul bugetar pe termen mediu, și anume un deficit structural de 0,5 % din PIB, va fi atins în 2018. Conform Programului de stabilitate pentru 2017, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea treptat, ajungând la 46 % până în 2020. Scenariul macroeconomic care stă la baza acestor proiecții bugetare este plauzibil.
- (7) La 12 iulie 2016, Consiliul a recomandat Slovaciei să realizeze o ajustare bugetară anuală de 0,5 % din PIB în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu în 2017. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2017, există riscul unei anumite abateri de la această recomandare în 2017.
- (8) În 2018, având în vedere situația sa bugetară, Slovacia ar trebui să realizeze în continuare ajustări în direcția atingerii obiectivului său bugetar pe termen mediu de a avea un deficit structural de 0,5 % din PIB. Conform matricei de ajustare convenite între părți în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere, ajustarea menționată presupune respectarea cerinței ca rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete (²) să nu depășească 2,9 %. Aceasta ar corespunde unei ajustări structurale de 0,5 % din PIB. Dacă se mențin politicile actuale, există riscul ca în perioada 2017-2018 în ansamblu să se înregistreze o abatere semnificativă de la acest obiectiv. În general, Consiliul este de părere că Slovacia trebuie să fie pregătită să ia măsuri suplimentare pentru a asigura conformitatea cu acest obiectiv în 2017 și că noi măsuri vor fi necesare în 2018 pentru ca această țară să se conformeze dispozițiilor Pactului de stabilitate și de creștere. Cu toate acestea, astfel cum se prevede în Regulamentul (CE) nr. 1466/97, evaluarea planurilor și a rezultatelor bugetare ar trebui să țină seama de echilibrul bugetar al statului membru respectiv, având în vedere condițiile ciclice. Astfel cum s-a reamintit în comunicarea Comisiei privind semestrul european 2017 care însoțește aceste recomandări specifice fiecărei țări, evaluarea proiectului de plan bugetar pentru 2018 și evaluarea ulterioară a rezultatelor bugetare pentru 2018 vor trebui să ia în considerare obiectivul ce constă în realizarea unei orientări fiscal-bugetare care să contribuie atât la consolidarea redresării în curs, cât și la asigurarea sustenabilității finanțelor publice ale Slovaciei. În acest context, Consiliul ia act de intenția Comisiei de a efectua o evaluare globală, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1466/97, în special ținând seama de situația ciclică a Slovaciei.
- (9) Finanțele publice ale Slovaciei se confruntă în continuare cu riscuri pe termen lung. Cheltuielile de sănătate reprezintă în continuare un risc pentru sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice, întrucât asigurarea unui mai bun raport cost-eficacitate al sistemului de sănătate din Slovacia rămâne o provocare. Au fost întreprinse unele demersuri în vederea raționalizării serviciilor medicale spitalicești și a reducerii costurilor aferente, dar nu sunt încă vizibile rezultate concrete. În analiza cheltuielilor din 2016 au fost identificate posibilități de economisire. Cu toate acestea, progresele pe teren în ceea ce privește realizarea unei reforme cuprinzătoare a asistenței medicale și a cheltuielilor de sănătate au fost întârziate până acum ca urmare a introducerii sistemului de grupare omogenă a bolnavilor pentru plăți în funcție de diagnostic și ca urmare a faptului că lansarea sistemelor de e-sănătate face doar progrese lente. Pe de altă parte, se preconizează că deficitul sistemului public de pensii se va dubla pe termen lung, iar vârsta de pensionare din Slovacia este printre cele mai scăzute din Uniune. Ajustările recente ale sistemului de pensii au fost în mare măsură ad-hoc și pe termen scurt.

(¹) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

(²) Cheltuielile publice nete cuprind cheltuielile publice totale, mai puțin cheltuielile cu dobânzile, cheltuielile cu programele Uniunii care sunt acoperite integral din fondurile Uniunii și modificările nediscreționare ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj. Formarea brută de capital fix finanțată la nivel național este repartizată de-a lungul unei perioade de 4 ani. Sunt luate în calcul și măsurile discreționare privind veniturile sau creșterile veniturilor impuse prin lege. Orice măsură cu caracter excepțional, fie pe partea de venituri, fie pe partea de cheltuieli, va fi compensată.

- (10) Cazurile de evaziune fiscală și de evitare a obligațiilor fiscale au fost mai puțin frecvente și se depun eforturi pentru a spori conformarea voluntară. Îmbunătățirea colectării impozitelor a redus în mod semnificativ deficitul de încasare a TVA-ului, care era, în trecut, foarte mare. Limitarea fraudelor în materie de TVA pare să fi avut, de asemenea, un impact pozitiv asupra colectării impozitelor pe profit. Administrația financiară adoptă o abordare focalizată pe îmbunătățirea respectării legislației în materie de TVA, în special prin intermediul auditării. În același timp, sunt avute în vedere măsuri care nu sunt legate de audit pentru a consolida conformarea fiscală voluntară.
- (11) Deși situația de pe piața muncii s-a îmbunătățit ca urmare a redresării economice puternice și a creării masive de locuri de muncă, șomajul de lungă durată rămâne o problemă. Rata șomajului de lungă durată este în continuare una dintre cele mai ridicate din Uniune. Principalele categorii afectate de această situație sunt: romii marginalizați, mâna de lucru slab calificată și tinerii. În plus, persistă diferențe între regiuni, în estul Slovaciei rata șomajului fiind în continuare de două ori mai mare decât cea din Bratislava. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții și educația de tip „a doua șansă” rămân la un nivel scăzut. În ciuda măsurilor destinate încurajării persoanelor cu venituri reduse să lucreze și în ciuda reformei în curs a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, există încă dificultăți în ceea ce privește introducerea unui sprijin individualizat pentru șomerii de lungă durată și pentru grupurile vulnerabile, printre altele din cauza numărului mare de astfel de cazuri. Planul de acțiune al Slovaciei privind integrarea șomerilor de lungă durată, finanțat în mare parte prin Fondul social european, urmărește să remedieze această situație cu ajutorul unei abordări cuprinzătoare a serviciilor personalizate. Acest lucru se va realiza prin furnizarea de consiliere de specialitate, prin instituirea unui nou sistem de profiluri, prin cooperarea cu agențiile private de ocupare a forței de muncă și prin realizarea de programe de formare specializate, concepute de către angajatori pe baza nevoilor de pe piața regională a muncii. Rata de participare a romilor la forța de muncă slovacă rămâne foarte scăzută, iar progresele înregistrate în ceea ce privește creșterea ratei de ocupare a acestora sunt lente. Nivelul scăzut de educație și de competențe și discriminarea se numără printre factorii care contribuie la rezultatele slabe înregistrate de aceștia pe piața muncii. Rata scăzută de ocupare a femeilor aflate la vârsta maternității se explică prin durata îndelungată a concediului parental (până la trei ani), la care bărbații recurg rar, prin insuficiența structurilor de îngrijire a copiilor, în special a celor cu vârste sub trei ani, și prin recurgerea scăzută la programe de lucru flexibile.
- (12) Sistemul de învățământ este insuficient orientat către creșterea potențialului economic al Slovaciei. Rezultatele în domeniul educației și nivelul competențelor de bază rămân dezamăgitoare în raport cu standardele internaționale, acestea deteriorându-se și mai mult în perioada 2012-2015. Mai mult, persistă diferențe regionale marcante. Rezultatele slabe obținute în acest domeniu se datorează, în principal, impactului puternic al originii socioeconomice și etnice a studenților, problemelor legate de echitate, acces și incluziune, precum și atractivității relativ reduse a profesiei de cadru didactic. În ciuda majorării în două faze a salariilor cadrelor didactice în 2016 (4 % în ianuarie și 6 % în septembrie) și a majorărilor suplimentare prevăzute pentru perioada 2017-2020, condițiile de salarizare necompetitive și posibilitățile limitate de formare continuă a cadrelor didactice se numără printre factorii care contribuie la atractivitatea încă destul de redusă a acestei profesii, în special pentru viitorii profesori tineri și pentru cei care locuiesc în regiunile mai dezvoltate ale țării. Legislația adoptată recent în materie de combatere a segregării referitoare la comunitatea romă marginalizată nu a fost încă pusă în aplicare pe deplin, astfel încât să aducă schimbări pozitive și să antreneze creșterea participării membrilor acestei comunități la un învățământ de bază favorabil incluziunii, cu un accent deosebit pe educația și îngrijirea copiilor preșcolari, precum și pe învățământul preșcolar.
- (13) Administrația publică a Slovaciei este în curs de modernizare, însă corupția rămâne problematică. Corupția continuă să fie percepută ca fiind un fenomen frecvent, ceea ce constituie un obstacol major în calea activității economice. Mecanismele de control și modalitățile de asigurare a respectării normelor de combatere a corupției par încă inadecvate, iar inițiativele de politică privind denunțarea neregulilor și societățile de tip „cutie poștală” se pot dovedi insuficiente pentru a rezolva această problemă. În plus, sectorul achizițiilor publice nu aplică cele mai bune practici în multe domenii. Sunt în curs de elaborare măsuri de formare menite să pună la dispoziția personalului competențele necesare pentru a opera un sistem de achiziții publice mai eficient. Cu toate acestea, conflictele de interese, caietele de sarcini personalizate și recurgerea excesivă la criteriile de atribuire la prețul cel mai scăzut rămân un motiv de îngrijorare și au drept rezultat o concurență prea puțin bazată pe calitate. Se semnalează în mod repetat că deficiențele din domeniul achizițiilor publice afectează eficiența alocării resurselor publice.
- (14) Ca urmare a schimbărilor frecvente ale cadrului legislativ, societățile întâmpină dificultăți, inclusiv de ordin financiar, în a se conforma legislației, iar procesele legislative și de reglementare, precum și procedurile de insolvență sunt deseori percepute ca nefiind îndeajuns de favorabile întreprinderilor. Un grup de lucru interministerial în domeniul afacerilor, condus de Secretarul de stat al Ministerului Economiei, a fost înființat recent și se așteaptă ca acesta să prezinte, până în iunie 2017, propuneri referitoare la măsuri de îmbunătățire a mediului de afaceri. Există în continuare, în Slovacia, bariere de reglementare majore în sectorul serviciilor pentru întreprinderi. În ianuarie 2017, o comunicare a Comisiei privind recomandările de reformă în domeniul reglementării serviciilor profesionale a prevăzut orientări specifice pentru fiecare profesie în vederea soluționării acestei probleme, în cadrul unui pachet de măsuri pentru eliminarea barierelor de pe piețele serviciilor.

- (15) Îmbunătățirea eficacității, inclusiv a independenței sistemului judiciar, rămâne o provocare pentru Slovacia, deși se depun eforturi pentru a soluționa deficiențele din acest domeniu. Persistă însă preocupări referitoare la eficiența și independența sistemului judiciar. În plus, administrația publică este în continuare grevată de ineficiență, de o capacitate insuficientă și de fragmentare. Adoptarea, în octombrie 2015, a strategiei privind managementul resurselor umane și adoptarea recentă a Legii privind funcția publică sunt două demersuri pozitive. Noul Consiliu al Funcției Publice, un organism independent din punct de vedere politic, va supraveghea punerea în aplicare a principiilor Legii privind funcția publică, precum și a Codului deontologic pentru funcționarii publici. Pe piața energiei, cadrul de reglementare complex și opac complică relațiile dintre părțile interesate. Schimbările recente în stabilirea tarifelor de distribuție demonstrează că acestea se află în continuare sub influența intereselor politice și de afaceri. Se preconizează că independența organismului de reglementare a prețurilor la energie va fi periclitată ca urmare a adoptării unei legislații care îi conferă guvernului dreptul exclusiv de a-l numi pe președintele acestei autorități și Ministerelor Economiei și Mediului dreptul de a interveni în procedurile de stabilire a prețurilor.
- (16) În contextul semestrului european 2017, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Slovaciei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2017. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2017, Programul național de reformă pentru 2017, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Slovaciei în anii precedenți. Comisia a ținut seama nu doar de relevanța acestora pentru o politică fiscal-bugetară și socioeconomică sustenabilă în Slovacia, ci și de conformitatea lor cu normele și cu orientările Uniunii, având în vedere necesitatea consolidării guvernancei economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii pentru deciziile viitoare la nivel național.
- (17) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2017 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său ⁽¹⁾ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2017-2018, Slovacia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să depună un efort fiscal-bugetar notabil în 2018, în conformitate cu cerințele componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere, ținând cont de necesitatea de a consolida redresarea în curs și de a asigura sustenabilitatea finanțelor publice ale Slovaciei. Să îmbunătățească raportul cost-eficacitate al sistemului de sănătate, inclusiv prin punerea în aplicare a proiectului privind optimizarea randamentului.
2. Să îmbunătățească măsurile de activare pentru grupurile defavorizate, inclusiv prin punerea în aplicare a planului de acțiune pentru șomerii de lungă durată și prin furnizarea unor servicii individualizate și a unor activități de formare specializate. Să sporească oportunitățile de angajare pentru femei, în special prin punerea la dispoziție a unor servicii de îngrijire a copiilor accesibile și de calitate. Să amelioreze calitatea învățământului și să sporească participarea romilor la un învățământ de bază favorabil incluziunii.
3. Să îmbunătățească transparența și concurența în domeniul achizițiilor publice și să intensifice lupta împotriva corupției prin asigurarea unei mai bune respectări a legislației existente. Să adopte și să pună în aplicare un plan cuprinzător de reducere a barierelor administrative și de reglementare cu care se confruntă întreprinderile. Să sporească eficacitatea justiției, inclusiv prin reducerea duratei cauzelor civile și comerciale.

Adoptată la Bruxelles, 11 iulie 2017.

Pentru Consiliu

Președintele

T. TÖNISTE

⁽¹⁾ Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.